

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA NILSA VĀLA [*NILS WAHL*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2017. gada 30. novembrī¹

Lieta C-510/16

Carrefour Hypermarchés SAS

Fnac Paris

Fnac Direct

Relais Fnac

Codirep

Fnac Périphérie

pret

Ministre des finances et des comptes publics

(*Conseil d'État* (Valsts padome, Francija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Valsts atbalsts – LESD 108. panta 3. punkts – Regula (EK) Nr. 659/1999 – 1 panta c) punkts – Jēdziens “jauns atbalsts” – Regula (EK) Nr. 794/2004 – 4. pants – Paziņotas atbalsta shēmas, kuras ir atzītas par saderīgām ar iekšējo tirgu – Atbalsta shēma kino un audiovizuālajiem darbiem – Atbalsta shēmas finansēšanā izmantoto netiešā nodokļa ieņēmumu ievērojams palielinājums salīdzinājumā ar Komisijai paziņotajām aplēsēm – Jēdziens “atļauta atbalsta shēmas budžeta palielinājums par vairāk nekā 20 %” – Saikne ar iepriekšējas paziņošanas pienākumu

1. Vai atbalsta shēmas finansēšanai paredzēto nodokļu ieņēmumu būtisks palielinājums salīdzinājumā ar Eiropas Komisijai sākotnēji paziņotajām aplēsēm, ievērojot noteikumus par valsts atbalstu paredzēto paziņošanas pienākumu, veido “jaunu atbalstu” saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu? Tāda ir Tiesai šajā lietā iesniegto prejudiciālo jautājumu būtība.

2. Īsumā – šī lieta attiecas uz jēdziena “pastāvoša atbalsta grozījumi” interpretāciju. Šī jēdziena vērtēšana var mudināt Tiesu vispārīgāk pārskatīt saikni starp LESD 108. panta 3. punktu un Regulas Nr. 659/1999² 1. panta c) punktu, no vienas puses, un Regulas Nr. 794/2004³ 4. pantu, no otras puses.

3. Tomēr vispirms Tiesai būs jāatgādina nosacījumi, saskaņā ar kuriem nodokļi ietilpst LESD noteikumu par valsts atbalstu piemērošanas jomā. Pēc tam iesniedzējtiesai būs jāpārbauda, vai šie nosacījumi ir izpildīti.

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² Padomes 1999. gada 22. marta Regula (EK), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.), ar grozījumiem. Vēlāk Regula Nr. 659/1999 tika atcelta un aizstāta ar Padomes 2015. gada 13. jūlija Regulu (ES) 2015/1589, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD] 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.).

³ Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regula (EK), ar ko īsteno Padomes Regulu (EK) Nr. 659/1999, ar kuru nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD] 108. panta piemērošanai (OV 2004, L 104, 1. lpp.), ar grozījumiem.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Regula Nr. 659/1999

4. Regulas Nr. 659/1999 1. pantā (“Definīcijas”) ir noteikts:

“Šajā regulā:

a) “atbalsts” ir visi pasākumi, kas atbilst kritērijiem, kuri noteikti [LESD 107. panta 1. punktā];

b) “pastāvošais atbalsts” ir:

[..]

ii) atļauts atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, ko atļāvusi Komisija vai Padome;

[..]

c) “jauns atbalsts” ir atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi.”

B. Regula Nr. 794/2004

5. Regulas Nr. 794/2004 1. panta (“Priekšmets un darbības joma”) 1. punktā ir paredzēts, ka “šajā regulā izklāstīti sīki izstrādāti noteikumi attiecībā uz [Regulā Nr. 659/1999] minēto paziņojumu un gada ziņojumu veidlapām, saturu un citiem aspektiem. Tajā arī izklāstīti noteikumi termiņu aprēķināšanai visām procedūrām attiecībā uz valsts atbalstu un noteikumi procentu likmes aprēķināšanai nelikumīga atbalsta atmaksāšanai”.

6. Regulas Nr. 794/2004 4. pantā (“Vienkāršota procedūra paziņošanai par dažām izmaiņām esošajā atbalstā”) ir paredzēts:

“1. [Regulas Nr. 659/1999] 1. panta c) punkta nolūkiem izmaiņas esošajā atbalstā ir jebkādas pārmaiņas, izņemot pilnībā formāla vai administratīva rakstura izmaiņas, kas nevar ietekmēt novērtējumu par atbalsta pasākuma saderību ar kopējo tirgu. Tomēr esošas atbalsta shēmas sākotnējā budžeta palielinājumu par summu līdz 20 % apmērā neuzskata par esoša atbalsta izmaiņām.

2. Par šādām turpmāk minētām izmaiņām esošā atbalstā paziņo, izmantojot vienkāršoto paziņojuma veidlapu, kas iekļauta II pielikumā:

a) atļautas atbalsta shēmas sākotnējā budžeta palielinājums par vairāk nekā 20 %;

[..].”

II. Fakti, tiesvedība un prejudiciālie jautājumi

7. Šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatā ir *Carrefour Hypermarchés SAS* (turpmāk tekstā – “*Carrefour*”), *Fnac Direct*, *Relais Fnac*, *Codirep*, *Fnac Paris* un *Fnac Périphérie* (turpmāk tekstā kopā – “prasītājas”) celtās prasības atlīdzināt samaksāto nodokli par sabiedrības privātai lietošanai paredzētu video ierakstu pārdošanu un nomu (turpmāk tekstā – “attiecīgais nodoklis”), kuru *Carrefour* samaksājusi par 2008. un 2009. gadu, un pārējās prasītājas – par 2009., 2010. un 2011. gadu.

8. Attiecīgo nodokli kopā ar nodokli par kino biļetēm un nodokli par televīzijas pakalpojumiem (turpmāk kopā tekstā – “trīs nodokļi”) izmanto, lai finansētu valsts atbalsta shēmu kino un audiovizuālajiem darbiem (turpmāk tekstā – “attiecīgā atbalsta shēma”). Šo shēmu pārvalda neatkarīga administratīvā iestāde *Centre national de la cinématographie et de l’image animée* (Valsts Kinematogrāfijas un animācijas centrs, turpmāk tekstā – “CNC”).

9. Ar 2006. gada 22. marta lēmumu Komisija atzina attiecīgo atbalsta shēmu par saderīgu ar iekšējo tirgu⁴. Vēlāk ar 2007. gada 10. jūlija lēmumu Komisija apstiprināja izmaiņas attiecīgās atbalsta shēmas finansēšanas veidā, kuras tostarp paredzēja grozījumus noteikumos par nodokli par televīzijas pakalpojumiem⁵. Ar 2011. gada 20. decembra lēmumu Komisija apstiprināja, ka šī atbalsta shēma ir pagarināta līdz 2017. gada 31. decembrim⁶.

10. 2012. gada augustā *Cour des comptes* (Revīzijas palāta, Francija) izdeva ziņojumu par CNC vadību un finansējumu⁷. Saskaņā ar šo ziņojumu triju nodokļu ieņēmumu summa no 2007. līdz 2011. gadam ir palielinājusies gandrīz par 60 % un atbilst 46,3 % pēc grāmatvedības metodes izmaiņu pielāgojumiem. No šī ziņojuma izriet, ka galvenais tā iemesls bija ieņēmumu no nodokļa par televīzijas pakalpojumiem lielais pieaugums, proti, no EUR 362 miljoniem 2007. gadā līdz EUR 631 miljonam 2011. gadā, kas it īpaši ir izskaidrojams ar grozījumiem šī nodokļa bāzē, kuri izdarīti 2007. gadā un kurus Komisija ir ņēmusi vērā savā 2007. gada 10. jūlija lēmumā.

11. Sākotnēji prasītājas cēla prasības *Tribunal administratif de Montreuil* (Montreijas Administratīvā tiesa, Francija), kuras tika noraidītas ar 2012. gada 19. jūlija, 2013. gada 20. jūnija un 2013. gada 18. jūlija spriedumiem. Savukārt apelācijas sūdzības par šiem spriedumiem *Cour administrative d’appel de Versailles* (Versaļas Administratīvā apelācijas tiesa) noraidīja ar 2013. gada 20. decembra un 2014. gada 4. marta spriedumiem. Galvenā prasība ir kasācijas sūdzība par šiem diviem pēdējiem spriedumiem, kura iesniegta *Conseil d’État* (Valsts padome).

12. Prasītājas tostarp apgalvo, ka *Cour administrative d’appel de Versailles* (Versaļas Administratīvā apelācijas tiesa) kļūdaini neesot atzinusi, ka ieņēmumu palielinājums ir atbalsta shēmas budžeta palielinājums par vairāk nekā 20 % Regulas Nr. 794/2004 4. panta izpratnē. Attiecīgi tās apgalvo, ka saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu bija jāveic jauna paziņošana.

13. Uz to atbildot, *ministre des Finances et des Comptes publics* (finanšu un publisko pārskatu ministrs) uzskata, ka nekāda papildu paziņošana nebija vajadzīga, jo netika izdarīti grozījumi, kas ietekmētu sākotnējo shēmu pašā būtībā. Turklāt viņš apgalvo, ka iespējamie grozījumi ir jāizvērtē, ņemot vērā saņēmējiem faktiski piešķirto atbalstu, nevis piešķirto līdzekļu palielinājumu, kas var tikt paturēts CNC rezervē vai tikt iemaksāts valstij.

4 Komisijas 2006. gada 22. marta Lēmums C(2006) 832, galīgā redakcija – Valsts atbalsts NN 84/2004 un N 95/2004 – Francija, Atbalsta pasākumi kinematogrāfijai un audiovizuālajiem darbiem, 127. lpp.

5 Komisijas 2007. gada 10. jūlija Lēmums C(2007) 3230, galīgā redakcija, Valsts atbalsts N 192/2007 - Francija, atbalsta shēmas NN 84/2004 grozījumi, 20. punkts.

6 Komisijas 2011. gada 20. decembra Lēmums C(2011) 9430, galīgā redakcija – Valsts atbalsts SA.33370 (2011/N) – Francija, Atbalsta pasākumu kino un audiovizuālajiem darbiem pagarināšana.

7 “Communication à la Commission des finances du Sénat: La gestion et le financement du Centre national du cinéma et de l’image animée (CNC). Exercices 2007 à 2011” (Paziņojums Senāta Finanšu komisijai: CNC vadība un finansējums. 2007.–2011. finanšu gads), 2012. gada augusts.

14. Šauboties par pareizu LESD 108. panta 3. punkta un Regulas Nr. 794/2004 4. panta interpretāciju, iesniedzējtiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Gadījumā, kad atbalsta shēma tiek finansēta no piešķirtajiem līdzekļiem, ja dalībvalsts pirms to īstenošanas ir tiesiski paziņojusi juridiskos grozījumus, kas būtiski ietekmē šo shēmu un it īpaši grozījumus, kuri attiecas uz tās finansēšanas veidu, – vai šai shēmai piešķirto finanšu līdzekļu summas ievērojamais palielinājums salīdzinājumā ar [Komisijai] iesniegtajām normām ir vai nav būtisks grozījums [LESD 108. panta] izpratnē, kurš var pamatot jaunu paziņošanu?
- 2) Kā tādā gadījumā ir piemērojams iepriekš minētais [Regulas Nr. 794/2004] 4. pants, atbilstoši kuram pastāvoša atbalsta shēmas sākotnējā budžeta palielinājums par vairāk nekā 20 % ir šīs atbalsta shēmas grozījums, un it īpaši:
- a) Kā tas saskan ar [LESD 108. panta 3. punktā] noteikto atbalsta shēmas iepriekšējas paziņošanas pienākumu?
- b) Ja, pārsniedzot pastāvoša atbalsta shēmas sākotnējā budžeta 20 % robežvērtību, kas paredzēta [Regulas Nr. 794/2004] 4. pantā, ir pamats jaunai paziņošanai, – vai šī pārsniegšana ir jāizvērtē salīdzinājumā ar atbalsta shēmai piešķirto ieņēmumu apmēru vai arī salīdzinājumā ar saņēmējiem faktiski piešķirtajiem izdevumiem, izņemot summas, kas ir paturētas rezervē vai kas ir iemaksātas valstij?
- c) Pieņemot, ka 20 % robežvērtības ievērošana ir jāizvērtē salīdzinājumā ar atbalsta shēmai paredzētajiem izdevumiem, – vai šāds vērtējums ir jāveic, salīdzinot izdevumu kopējo maksimālo apmēru, kurš minēts apstiprinājuma lēmumā, ar kopējo budžetu, ko visam atbalstam piešķirusi piešķirēja organizācija, vai arī salīdzinot maksimālos apmērus, kuri paziņoti saistībā ar katru šajā lēmumā identificēto atbalsta kategoriju, ar šīs organizācijas atbilstošo budžeta pozīciju?”

15. Rakstveida apsvērumus iesniedza prasītājas, Francijas, Grieķijas un Itālijas valdības, kā arī Komisija. Tiesas sēdē, kas notika 2017. gada 21. septembrī, prasītājas, Francijas valdība, kā arī Komisija mutvārdos izteica savus argumentus.

III. Vērtējums

A. Par pieņemamību

16. Itālijas valdība uzskata, ka prejudiciālajiem jautājumiem varētu būt hipotētisks raksturs un līdz ar to tie ir nepieņemami, jo, pirmkārt, nav apstrīdēta Komisijas 2006. gada 22. marta, 2007. gada 10. jūlija un 2011. gada 20. decembra lēmumu (turpmāk tekstā – “Komisijas lēmumi”) spēkā esamība un, otrkārt, nav saiknes starp attiecīgo nodokli un attiecīgās atbalsta shēmas ietvaros izmaksātajām naudas summām.

17. Es nepiekrītu Itālijas valdības apgalvojumiem.

18. Uz jautājumiem par Savienības tiesībām ir attiecināma atbilstības prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas

nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem⁸.

19. Runājot par šīs valdības pirmo izvirzīto aspektu, apstākļi, ka nav celta prasība atcelt Komisijas lēmumus par attiecīgo atbalsta shēmu, nepadara šo lietu par hipotētisku. Pat pieņemot, ka ar savu prasību prasītājas tiecas apiet šos lēmumus, iesniedzējtiesa nav apšaubījusi to spēkā esamību. Tādēļ šie lēmumi paliek saistoši⁹.

20. Runājot par otro aspektu, lai gan ir taisnība, ka iesniedzējtiesa, šķiet, nav paudusi nostāju par to, vai no attiecīgā nodokļa gūtie ieņēmumi noteikti tiek izlietoti attiecīgās atbalsta shēmas finansēšanai, tas nevar tikt izslēgts. Tādēļ, manuprāt, nav acīmredzams, ka prejudiciālie jautājumi būtu hipotētiska rakstura¹⁰.

21. Tādēļ lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

B. Par pirmo jautājumu

1. Ievada apsvērumi

22. Neskatoties uz maniem apsvērumiem par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, *Conseil d'État* (Valsts padome) uzdotos jautājumus var saprast dažādi.

23. Pirmā prejudiciālā jautājuma *pirmā interpretācija* ir tāda, ka tas vismaz netieši attiecas uz sākotnējo aspektu, vai trīs nodokļi ietilpst valsts atbalsta noteikumu piemērošanas jomā (turpmāk tekstā – “pirmā interpretācija”). Proti, no vienas puses, lai arī varētu uzskatīt, ka pirmā prejudiciālā jautājuma būtība apstiprina viedokli, ka iesniedzējtiesa tieši tā arī uzskata, no otras puses, ar otrā jautājuma b) daļu šis pieņēmums tiek apšaubīts, nodalot atbalsta shēmai piešķirtos līdzekļus (vai, citiem vārdiem sakot, gūtos nodokļa ieņēmumus) no saņēmējiem piešķirtajiem līdzekļiem (izmaksātā atbalsta). Katrā ziņā pirmā interpretācija nāk prātā, vērtējot iesniedzējtiesā izskatāmā strīda raksturu. Šajā ziņā Francijas un Itālijas valdības uzskata, ka trīs nodokļi neietilpst šo noteikumu piemērošanas jomā.

24. Pirmā prejudiciālā jautājuma *otrā interpretācija* varētu būt tāda, ka iesniedzējtiesa faktiski uzskata, ka trīs nodokļi neietilpst valsts atbalsta noteikumu piemērošanas jomā, tomēr tā vēlas noskaidrot, vai atļauta atbalsta shēmai paredzēto nodokļa ieņēmumu ievērojams palielinājums salīdzinājumā ar paziņojumā minētajām aplēsēm ir šīs atbalsta shēmas grozījums, kas savukārt rada LESD 108. panta 3. punktā minēto paziņošanas pienākumu, lai gan šīs atbalsta shēmas piemērošanas nosacījumi nav grozīti (turpmāk tekstā – “otrā interpretācija”).

25. Visbeidzot, iespējama ir arī pirmā prejudiciālā jautājuma *trešā interpretācija*. Saskaņā ar šo interpretāciju iesniedzējtiesa uzskata, ka trīs nodokļi ietilpst valsts atbalsta noteikumu piemērošanas jomā. Pamatojoties uz to, tā vēlas noskaidrot, vai atļauta atbalsta shēmai paredzēto nodokļa ieņēmumu ievērojams palielinājums salīdzinājumā ar paziņojumā minētajām aplēsēm ir šīs atbalsta shēmas grozījums, kas savukārt rada LESD 108. panta 3. punktā minēto paziņošanas pienākumu, lai gan šīs atbalsta shēmas piemērošanas nosacījumi nav grozīti (turpmāk tekstā – “trešā interpretācija”).

26. Turpinājumā es izvērtēšu katru no šīm trim pirmā prejudiciālā jautājuma interpretācijām norādītajā secībā. Šajā ziņā, kā Komisija atzina tiesas sēdē, nostāja par pirmā jautājuma trešo interpretāciju paredz priekšnoteikumu, ka trīs nodokļi patiešām ietilpst valsts atbalsta noteikumu piemērošanas jomā.

⁸ Spriedums, 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 25. punkts un tajā minētā judikatūra.

⁹ Spriedums, 2014. gada 13. februāris, *Mediaset*, C-69/13, EU:C:2014:71, 23. punkts un tajā minētā judikatūra.

¹⁰ Salīdzināt ar spriedumu, 2008. gada 22. decembris, *Régie Networks*, C-333/07, EU:C:2008:764 (turpmāk tekstā – “spriedums *Régie Networks*”), ko pasludinājusi virspalāta, 48.–50. punkts par Komisijas lēmuma, ar ko apstiprināta Francijas radio pārraidīšanas atbalsta shēma, spēkā esamību.

2. Par pirmo interpretāciju: kad nodokļi ietilpst LESD noteikumu par valsts atbalstu piemērošanas jomā?

27. Nodokļi neietilpst LESD noteikumu, kas attiecas uz valsts atbalstu, piemērošanas jomā, ja vien tie nav šī atbalsta pasākuma finansējuma neatņemama sastāvdaļa. Lai nodoklis veidotu atbalsta neatņemamu sastāvdaļu, noteikti ir jāpastāv tiešai saistošai saiknei starp nodokli un atbalstu atbilstoši attiecīgajiem valsts tiesību aktiem tā, ka nodokļa ieņēmumi ir tieši saistīti ar atbalsta finansējumu un tie tieši ietekmē atbalsta apmēru un tā rezultātā – šī atbalsta saderības ar iekšējo tirgu novērtējumu¹¹.

28. Piemēram, tā nodokļa ieņēmumu palielinājumu, no kura atsevišķi uzņēmumi ir atbrīvoti, nevar apstrīdēt saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem, ja šī nodokļa ieņēmumu palielinājumam nav tiešas ietekmes uz izmaksātajām naudas summām¹². Turklāt, ja saskaņā ar piemērojamo tiesisko regulējumu kompetentajām iestādēm var būt rīcības brīvība, piešķirot no nodokļa gūtos ieņēmumus dažādiem mērķiem, šiem ieņēmumiem nav tiešas ietekmes uz atbalsta apmēru, jo saskaņā šo tiesisko regulējumu tos var izlietot citu, nevis valsts atbalsta pasākumu finansēšanai¹³. Tāpat, ja valsts tiesību aktos vienkārši ir norādīts saņēmējiem izmaksājamo naudas summu diapazons neatkarīgi no tā finansēšanai izmantotā nodokļa ieņēmumiem un šo summu apmēru individuāli nosaka kompetentās iestādes, izmantojot savu rīcības brīvību, tad nav nekādas saiknes starp nodokļa ieņēmumiem un izmaksātajām naudas summām¹⁴. Savukārt nodokļa tieša ietekme uz atbalsta apmēru nevar tikt izslēgta, ja par maksājumiem atbildīgajai iestādei nav pilnvaru piešķirt pieejamos līdzekļus mērķiem, kas nav atbalsta maksājumi¹⁵.

29. Šajos apstākļos, ja trīs nodokļi nav attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa, tad jautājumam par to, vai ieņēmumu palielinājums ir pastāvoša atbalsta grozījums, nav nozīmes.

30. Francijas valdība atzīst, ka pastāv saistoša Francijas tiesību norma, kurā ir paredzēts, ka trīs nodokļu ieņēmumi ir jāpiešķir konkrētajai atbalsta shēmai¹⁶. Tomēr šī valdība neuzskata, ka šo nodokļu ieņēmumu palielinājumam būtu tieša un automātiska ietekme uz saskaņā ar šo atbalsta shēmu izmaksātā atbalsta apmēru.

31. Pirmkārt, Francijas valdība uzskata, ka Komisijas 2006. gada 22. marta lēmums liecina, ka arī Komisija tā uzskatīja, tostarp ņemot vērā, ka iesniegtie skaitļi bija aplēses un ka Komisija neuzraudzīja šo ieņēmumu attīstību, lai gan tā lūdza Francijas iestādēm sagatavot ikgadējus ziņojumus par attiecīgās atbalsta shēmas ietvaros izmaksātajām naudas summām.

32. Otrkārt, šī valdība apgalvo, ka neto ieņēmumi no trim nodokļiem netiekot pilnībā izlietoti attiecīgās atbalsta shēmas finansēšanai. Saskaņā ar piemērojamajiem Francijas tiesību aktiem¹⁷ *Parlement* (Francijas parlaments) var izmainīt vai atcelt no šiem nodokļiem gūto ieņēmumu piešķiršanu *CNC* un iekļaut tos Francijas valsts vispārējā budžetā, piemēram, nosakot robežvērtību (“*écritement*”). Turklāt, ja *CNC* līdzsvarotajā budžetā ir pāri palikuši līdzekļi, tie tiek iekļauti rezerves līdzekļos. Savukārt, ja attiecīgajā gadā budžets ir ar deficitu, *CNC* var izmantot minētos rezerves līdzekļus.

11 Skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *DTS Distribuidora de Televisión Digital*/Komisija, C-449/14 P, EU:C:2016:848, 65. un 68. punkts un tajos minētā judikatūra, un vispārīgi – aspektus, ko ģenerālvokāts L. A. Hēlhuds [*L. A. Geelhoed*] ir uzskaitījis savos secinājumos lietā *Streekgewest*, C-174/02, EU:C:2004:124, 35. punkts. Piemēram, spriedumā, 2003. gada 27. novembris, kas pasludināts lietā *Enirisorse*, no C-34/01 līdz C-38/01, EU:C:2003:640, 11. punkts, saskaņā ar piemērojamajām likuma normām divas trešdaļas attiecīgo nodevu ieņēmumu bija jāzīmējam saņēmējam.

12 Šajā nozīmē skat. spriedumus, 2005. gada 13. janvāris, *Streekgewest*, C-174/02, EU:C:2005:10, 27. un 28. punkts, un 2016. gada 10. novembris, *DTS Distribuidora de Televisión Digital*/Komisija, C-449/14 P, EU:C:2016:848, 73. punkts.

13 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 13. janvāris, *Pape*, C-175/02, EU:C:2005:11, 16. punkts.

14 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2005. gada 27. oktobris, *Distribution Casino France* u.c., no C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un no C-321/04 līdz C-325/04, EU:C:2005:657, 52. punkts.

15 Skat. spriedumu *Régie Networks*, 104. punkts.

16 Francijas valdība atsaucas uz *Code du cinéma et de l'image animée* (Kino un animācijas kodekss) L. 115-1 līdz L. 116-5. pantu.

17 Francijas valdība atsaucas uz *Loi organique No 2010-1657, du 1er août, relative aux lois de finances* (2001. gada 1. augusta Konstitūtais likums Nr. 2001-692 par budžetu, 2001. gada 2. augusta *JORF* Nr. 177, 12480. lpp., Nr. 1).

33. *Treškārt*, šo trīs nodokļu ieņēmumi netiek izlietoti vienīgi attiecīgās atbalsta shēmas finansēšanai, jo CNC ir tiesīga tos izmantot arī citiem mērķiem, tostarp ar tās darbību saistītu izmaksu segšanai.

34. *Ceturtkārt*, maksimālais atbalsta apmērs, ko attiecīgās atbalsta shēmas ietvaros ik gadu var izmaksāt, nav atkarīgs no šo trīs nodokļu ieņēmuma apmēra, kā tas izriet no ikgadējiem ziņojumiem, ko Francijas iestādes ir iesniegušas Komisijai. Šajā ziņā attiecīgās atbalsta shēmas finansēšanai tiek izmantoti tādi citi ieņēmumi kā licences maksas, ko CNC saņem par kino un audiovizuālo reģistru uzturēšanu un kinematogrāfijas licences izsniegšanu, darba ietaupījumi un valsts subsīdijas.

35. *Piektkārt*, atbalsts tiek izmaksāts saskaņā ar objektīviem kritērijiem, kuri nav atkarīgi no šo nodokļu ieņēmumiem un kuri ir minēti 2006. gada 22. marta lēmumā.

36. Runājot par Francijas valdības pirmo argumentu, ja tā uzskata, ka nodoklis ir plānotas atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa, Komisijai šis nodoklis ir jāņem vērā, vērtējot minētās shēmas saderību ar iekšējo tirgu. Savā 2006. gada 22. marta un 2007. gada 10. jūlija lēmumos Komisija nav tieši analizējusi pirmo aspektu, proti, vai šie trīs nodokļi ir attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa (par saderības aspektu skat. turpinājumā 61.–65. punktu). Tiesas sēdē tā apgalvoja, ka šis aspekts esot ņemts vērā. Tomēr apstāklim, vai tās tā ir (vai arī tas ir pietiekami), jebkurā gadījumā nav nozīmes, jo jautājums par to, vai nodoklis ir atbalsta pasākuma neatņemama sastāvdaļa, attiecas uz jēdzienu “atbalsts” un līdz ar to pats par sevi nav atkarīgs no Komisijas viedokļa par to, ņemot vērā, ka tas nav saistošs Tiesai.

37. Runājot par ceturto argumentu, apstāklis, ka attiecīgo atbalsta shēmu varētu līdzfinansēt no citu avotu ieņēmumiem, neizslēdz to, ka trīs nodokļi ir attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa.

38. Tomēr pārējie Francijas valdības izvirzītie argumenti ir jāapsver nopietnāk. Lai gan jēdziens “nodoklis, kas ir atbalsta pasākuma neatņemama sastāvdaļa” ir autonomas Savienības tiesību jēdziens, kas nav atkarīgs no valsts tiesiskā regulējuma¹⁸, un tādēļ Tiesa pati var izvērtēt un piemērot šo jēdzienu pamatlietas apstākļos¹⁹, man šķiet, kā tas arī apstiprinājās tiesas sēdē, ka šos argumentus nevar nedz apstiprināt, nedz atzīt par nederīgiem bez Francijā dominējošās tiesiskās un faktiskās situācijas tālākas analīzes un vērtējuma. Saistībā ar šo tiesvedību tas nozīmē iesniedzējtiesas iesaistīšanu. Ja šī tiesa piekrīt Francijas valdības nostājai par šiem trim nodokļiem, es neuzskatītu tos par attiecīgās atbalsta shēmas neatņemamu sastāvdaļu²⁰.

39. Šajā ziņā tiesas sēdē Komisija pauda viedokli, ka pretēji lietas apstākļu iestāšanās brīdī pastāvošajai situācijai saikne starp trim nodokļiem un attiecīgo atbalsta shēmu vēlāk tika pārtraukta nepaziņotā brīdī kompetento Francijas budžeta iestāžu vairākkārtīgi veikto uzkrāto nodokļa ieņēmumu atgūšanas pasākumu dēļ. Turklāt Komisija noraidīja to, ka nozīme būtu CNC iespējai paturēt nodokļa ieņēmumus rezervē, jo tā uzskatīja, ka šādu līdzekļu paturēšana rezervē ir atbalsta atliktais maksājums, kas neietekmē saikni starp trim nodokļiem un atbalsta shēmu.

40. Tomēr šie argumenti man neliek uzskatīt, ka šie trīs nodokļi būtu attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa. Gluži pretēji.

18 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 16. oktobris, *TFI*/Komisija, T-275/11, nav publicēts, EU:T:2013:535, 47. punkts.

19 Skat., piemēram, spriedumu *Régie Networks*, 112. punkts.

20 Skat. it īpaši spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *DTS Distribuidora de Televisión Digital*/Komisija, C-449/14 P, EU:C:2016:848, 70. un 71. punkts, kurā Tiesa noteica, ja tādu nodokļu ieņēmumu pārpalikums, ko izlieto valsts raidorganizācijas atbalsta shēmas finansēšanai, tiek ieskaitīts valsts vispārējā budžetā un valstij savukārt ir pienākums segt izmaksas šādu nepietiekamu ieņēmumu gadījumā, tad attiecīgie nodokļu pasākumi nav atbalsta sastāvdaļa.

41. Pirmkārt, runājot laika izpratnē, ir neatbilstīgi uzskatīt, kā būtībā uzskata Komisija, ka nodokļa ieņēmumu paturēšana rezervē ir tikai atbalsta atliktais maksājums – tādējādi, iespējams, *de facto* pagarinot lietas apstākļu pastāvēšanas laikposmu pēc 2011. gada, tomēr vienlaikus ļoti uzsverot brīdi pēc lietas apstākļu iestāšanās, kad attiecīgās Francijas budžeta iestādes regulāri sāka atgūt šos ieņēmumus vispārējā budžetā. Mākslīgs šķiet arī nodalījums starp nodokļa ieņēmumu paturēšanu CNC rezervē un to atgūšanas pasākumiem. Nešķiet neticami, ka pirmā tika tikai secīgi īstenota pirms otras, tādējādi šīs abas darbības neesot tik nošķirtas, kā Komisija vēlētos. Turklāt Komisija neizskaidroja, kāpēc ir būtiski nošķirt nodokļa ieņēmumu atgūšanas tiesību izmantošanu no pašām šīm tiesībām.

42. Otrkārt, tas, ka tiesas sēdē Komisija norādīja, ka vēlāk tika sarauta saikne starp šo trīs nodokļu ieņēmumiem un saskaņā ar attiecīgo atbalsta shēmu izmaksātajām naudas summām, apstiprina, ka šī saikne ir mākslīga. Ja nodoklis patiešām ir attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa, šo saikni nevar pārraut, ja vien netiek grozīts tam piemērojamais regulējums²¹. Izskatāmajā lietā tā nav noticis.

43. Visbeidzot, nav atbalstāms tiesas sēdē minētais Komisijas ierosinājums, ka no tiesas judikatūras izrietošā prasība par to, ka izvērtējamajam nodoklim ir jābūt tiešai ietekmei uz atbalsta apmēru, nav jāinterpretē šauri, bet gan tādējādi, lai nodrošinātu tās efektivitāti. Proti, kā tas ir iepriekš minēts 27. punktā, vispārējais noteikums ir, ka valsts atbalsta noteikumi neattiecas uz nodokļiem. Tomēr izņēmums ir attiecināts uz nodokļiem, kuri ir atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa. Tādēļ Komisijas interpretācija nozīmē plašu šī izņēmuma gadījuma, bet šauru galvenā noteikuma interpretāciju.

44. Tādējādi, runājot par pirmā prejudiciālā jautājuma pirmo interpretāciju, es uzskatu, ka nodokļa ieņēmumu palielinājums, ko ir paredzēts izlietot atbalsta shēmas finansēšanai, neietilpst LESD noteikumu par valsts atbalstu piemērošanas jomā, ja šim nodoklim, lai arī to var piešķirt atbalsta shēmas finansēšanai, nav tiešas ietekmes uz izmaksātajām atbalsta naudas summām. Pamatlietā tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

3. Par otro interpretāciju: vai nodokļa, kas nav atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa, ievērojams ieņēmumu palielinājums salīdzinājumā ar aplēsēm, kuras sniegtas, paziņojot atbalsta shēmu, ir kvalificējams kā pastāvoša atbalsta grozījums, uz ko ir attiecināma iepriekšēja paziņošana saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem?

45. Pirmā prejudiciālā jautājuma otrā interpretācija balstās uz to, ka trīs nodokļi nav attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa.

46. Šajā gadījumā saistībā ar otro interpretāciju atbilde uz pirmo prejudiciālo jautājumu izrietētu tieši no nostājas par pirmo interpretāciju.

47. Proti, ja nodoklis pats par sevi neietilpst valsts atbalsta noteikumos, tajos neietilpst arī ievērojamais tā ieņēmumu palielinājums, neskatoties uz iesniegtajām aplēsēm.

²¹ Lai arī tiesas sēdē Komisija atsaucās uz Revīzijas palātas ziņojuma (skat. iepriekš 10. punktu) II nodaļas nosaukumu, kurā ir minēts, ka "*Le CNC a tiré profit du dynamisme de ses ressources pour étendre ses aides*" (CNC izmantoja savu resursu dinamisma priekšrocības, lai sadalītu atbalsta līdzekļus), kam uzreiz seko teikums "*L'augmentation des recettes de l'établissement ne s'est pas traduite par une augmentation proportionnelle des aides*" (CNC ieņēmumu palielinājums nenozīmēja attiecīgu samērīgu atbalsta palielinājumu).

4. Par trešo interpretāciju: vai nodokļa, kas ir atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa, ievērojams ienēmumu palielinājums salīdzinājumā ar aplēsēm, kuras sniegtas, paziņojot atbalsta shēmu, ir kvalificējams kā pastāvoša atbalsta grozījums, uz ko ir attiecināma iepriekšēja paziņošana saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem?

48. Pirmā prejudiciālā jautājuma trešā interpretācija ir jāapskata plašāk. Tā būtībā attiecas uz dalībvalstu pienākumu paziņot pastāvoša atbalsta pasākumu grozījumus saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu, ko izvērtēšu turpinājumā.

a) Par dalībvalstu pienākumu paziņot pastāvoša atbalsta pasākumu grozījumus un nesākt tos īstenot, kamēr tie nav apstiprināti

49. Saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu dalībvalstu pienākums paziņot pasākumus un nesākt tos īstenot attiecas uz “plāniem piešķirt vai mainīt atbalstu”. LESD ir noteiktas atšķirīgas procedūras atkarībā no tā, vai atbalsts ir pastāvošs vai jauns. Saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu par “plāniem piešķirt vai mainīt atbalstu” vai jaunu atbalstu ir iepriekš jāpaziņo Komisijai un tie nevar tikt īstenoti, pirms procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu, savukārt pastāvošs atbalsts saskaņā ar LESD 108. panta 1. punktu var tikt likumīgi īstenots, ja vien Komisija nav konstatējusi tā nesaderību²².

50. Tā kā pienākums iepriekš paziņot par pasākumu un nesākt to īstenot ir tikai jauna atbalsta gadījumā, ir būtiski zināt, vai pasākums ir pastāvošs vai jauns atbalsts²³. Regulas Nr. 659/1999 1. pantā Padome “jaunu atbalstu” ir definējusi nolieguma veidā kā atbalstu, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp “pastāvoša atbalsta grozījumi”. Nekādi paskaidrojumi nav sniegti par šādu grozījumu nozīmi.

b) Ko nozīmē “pastāvoša atbalsta grozījumi”?

51. Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punktā Komisija ir norādījusi, ka ar “pastāvoša atbalsta grozījumiem” ir jāsaprot “jebkādas pārmaiņas, izņemot pilnībā formāla vai administratīva rakstura izmaiņas, kas nevar ietekmēt novērtējumu par atbalsta pasākuma saderību ar kopējo tirgu”. Šķiet, šī definīcija ir balstīta uz agrāko judikatūru²⁴. Tā ir minēta arī Tiesas nesenā judikatūrā²⁵.

22 Skat. spriedumu, 2012. gada 29. novembris, *Kremikovtzi*, C-262/11, EU:C:2012:760, 49. punkts un tajā minētā judikatūra. Skat. arī Fenger, N., “The Distinction between New and Existing State Aid”, *European Law Reporter*, Nr. 5 [2012], 147. lpp.

23 Par atšķirīgu aspektu par jauna atbalsta pasākuma ietekmi uz pastāvošu atbalstu tostarp skat. spriedumu, 2017. gada 25. oktobris, Komisija/Itālija, C-467/15 P, EU:C:2017:799, kas attiecas uz apstiprinātu atbalsta shēmu, attiecībā uz kuru nebija strīda par to, ka apstrīdētais pasākums šajā lietā ir jākvalificē par jaunu atbalstu. Skat. arī spriedumu, 2002. gada 30. aprīlis, *Government of Gibraltar/Komisija*, T-195/01 un T-207/01, EU:T:2002:111, 111. punkts.

24 Skat. spriedumu, 2002. gada 30. aprīlis, *Government of Gibraltar/Komisija*, T-195/01 un T-207/01, EU:T:2002:111, 111. punkts. Skat. arī spriedumu, 1984. gada 9. oktobris, *Heineken Brouwerijen*, 91/83 un 127/83, EU:C:1984:307, 21. punkts. Vairāki ģenerālvokāti ir pauduši savu viedokli par to, kad ir uzskatāms, ka ir veikti pastāvoša atbalsta grozījumi: skat. ģenerālvokāta A. Trabuki [*A. Trabucchi*] secinājumus lietā *Van der Hulst*, 51/74, EU:C:1974:134, 105. lpp., ģenerālvokāta Ž. P. Varnera [*J.-P. Warner*] secinājumus lietā *McCarren*, 177/78, EU:C:1979:127, 2204. lpp., ģenerālvokātes S. Rozē [*S. Rozès*] secinājumus lietā *Apple and Pear Development Council*, 222/82, EU:C:1983:229, 4134. lpp., ģenerālvokāta F. Dž. Mančīni [*F. G. Mancini*] secinājumus lietā *Heineken Brouwerijen*, 91/83 un 127/83, EU:C:1984:235, 5. punkts, un ģenerālvokāta N. Fennelija [*N. Fennelly*] secinājumus lietā *Itālija un Sardegna Lines/Komisija*, C-15/98 un C-105/99, EU:C:2000:203, 62.–65. punkts. Skat. arī Sinnaeve, A., no: Heidenhain, M. (izd.), *European State Aid Law*. Minhene: Beck, 2010, 586. lpp., 29. punkts.

25 Skat. spriedumus, 2013. gada 13. jūnijs, *HGA u.c./Komisija*, no C-630/11 P līdz C-633/11 P, EU:C:2013:387, 90. punkts; 2014. gada 20. marts, *Rousse Industry/Komisija*, C-271/13 P, nav publicēts, EU:C:2014:175, 31.–38. punkts, un 2016. gada 26. oktobris, *DEI/Komisija*, C-590/14 P, EU:C:2016:797, 46. un 47. punkts. Skat. arī rīkojumu, 2012. gada 22. marts, *Itālija/Komisija*, C-200/11 P, nav publicēts, EU:C:2012:165, 30. un 31. punkts, kurā Tiesa atsaucās tikai uz Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punkta otro teikumu.

52. Pirms Komisija pieņēma šo tiesību normu, Tiesa jau pati bija norādījusi, ko nozīmē šādi grozījumi. Galvenajā lietā par šo jautājumu, *Namur-Les assurances du crédit*²⁶, Tiesa noteica, ka “jaunu atbalstu vai izmaiņas pastāvošā atbalstā *nevar novērtēt pēc atbalsta apjoma vai jo īpaši pēc tā apmēra finansiālā izteiksmē* uzņēmuma darbības laikā, ja atbalstu sniedz saskaņā ar agrākiem tiesību aktu noteikumiem, kuri nav grozīti”. Tiesa arī noteica, ka “atbalstu var kvalificēt par jaunu atbalstu vai par pastāvoša atbalsta grozījumu, *atsaucoties uz noteikumiem, kuros atbalsts ir paredzēts*”²⁷.

53. Šajos apstākļos tas, vai konkrētais pasākums ir “pastāvoša atbalsta grozījums”, ir atkarīgs no atbildes uz trim jautājumiem. Pirmkārt, kāda veida valsts tiesību aktā ir paredzēts pastāvošais atbalsts? Tas var būt likums kā lietā *Namur-Les assurances du crédit*, publisks līgums²⁸ vai kā citādi. Otrkārt, vai šajā valsts tiesību aktā ir izdarīti grozījumi? Treškārt, ja tie ir izdarīti, vai šie grozījumi ir tīri formāla vai administratīva rakstura?

54. Parasti pēdējais jautājums izrādās visstrīdīgākais. Tomēr judikatūrā ir minētas norādes: no vienas puses, apstiprināta atbalsta pagarinājumi, termiņa ziņā²⁹ vai attiecībā uz tā saņēmējiem³⁰, šķiet, nemainīgi ietekmē pastāvošā atbalsta būtību un ir tā grozījumi. No otras puses, ja iespējamie grozījumi ir sarežģīti, ir vajadzīga dziļāka analīze³¹.

55. Tomēr, šķiet, lai grozītu pastāvoša atbalsta pasākumu, visos gadījumos ir vajadzīga valsts iejaukšanās³².

56. Tāpēc to, vai pasākums ir “pastāvošā atbalsta grozījums”, acīmredzami nevar noteikt, neizvērtējot tiesību instrumentu, kurā ir atļauts pastāvošā atbalsta pasākums. Ja vien attiecīgais atbalsta pasākums nav pieņemts pirms Līgumu spēkā stāšanās vai pirms attiecīgās dalībvalsts pievienošanās, sākuma punkts, lai noteiktu, vai konkrētie apstākļi ir “pastāvoša atbalsta grozījums” (un līdz ar to ir notikums, par ko ir jāpaziņo), parasti būs Komisijas lēmums par šī atbalsta pasākuma atļaušanu³³. Proti, Komisija

26 Spriedums, 1994. gada 9. augusts, *Namur-Les assurances du crédit*, C-44/93, EU:C:1994:311, ko pasludināja virspalāta (turpmāk tekstā – “spriedums *Namur-Les assurances du crédit*”).

27 Spriedums *Namur-Les assurances du crédit*, 28.–31. punkts (mans izcēlums).

28 Piemēram, skat. EBTA tiesas spriedumu, 2011. gada 22. augusts, *Konkurrenten.no/EBTA* Uzraudzības iestāde, E-14/10, EBTA tiesas ziņojums [2011], 268. lpp.

29 It īpaši skat. spriedumus, 2011. gada 9. jūnijs, *Comitato “Venezia vuole vivere”* u.c./Komisija, C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P, EU:C:2011:368, 82. punkts; 2013. gada 13. jūnijs, *HGA* u.c./Komisija, no C-630/11 P līdz C-633/11 P, EU:C:2013:387, 93. un 94. punkts; 2013. gada 4. decembris, Komisija/Padome, C-111/10, EU:C:2013:785, 58. punkts; 2013. gada 4. decembris, Komisija/Padome, C-121/10, EU:C:2013:784, 59. punkts, un 2016. gada 26. oktobris, *DEI*/Komisija, C-590/14 P, EU:C:2016:797, 58. un 59. punkts. Skat. arī spriedumu, 2009. gada 9. septembris, *Diputación Foral de Álava* u.c./Komisija, no T-227/01 līdz T-229/01, T-265/01, T-266/01 un T-270/01, EU:T:2009:315, 232. un 233. punkts (apelācijas instancē apstiprināts ar spriedumu, 2011. gada 28. jūlijs, *Diputación Foral de Vizcaya*/Komisija, no C-471/09 P līdz C-473/09 P, nav publicēts, EU:C:2011:521).

30 Tostarp skat. spriedumu, 2005. gada 19. oktobris, *Freistaat Thüringen*/Komisija, T-318/00, EU:T:2005:363, 195., 232., 247. un 281. punkts, un 2014. gada 11. jūlijs, *Telefónica de España* un *Telefónica Móviles España*/Komisija, T-151/11, EU:T:2014:631, 64. punkts.

31 Skat., piemēram, spriedumu, 2014. gada 20. marts, *Rousse Industry*/Komisija, C-271/13 P, nav publicēts, EU:C:2014:175, 36. un 37. punkts, kurā Bulgārijas iestāžu rīcība, atgūstot parādu, tika uzskatīta par nepietiekamu un tādejādi bija pamats grozīt pastāvošo atbalstu. Skat. arī spriedumu, 2015. gada 26. novembris, *Comunidad Autónoma del País Vasco* un *Itelazpi*/Komisija, T-462/13, EU:T:2015:902, 149. un 150. punkts (Tiesā tiek izskatīta apelācijas sūdzība, skat. apvienotās lietas no C-66/16 P līdz C-69/16 P, *Comunidad Autónoma del País Vasco* un *Itelazpi* u.c./Komisija) par pāreju no analogās televīzijas uz ciparu televīzijas apraidi lielākajā daļā Spānijas Karalistes teritorijas.

32 Skat., piemēram, spriedumus, 2002. gada 30. janvāris, *Keller Meccanica*/Komisija, T-35/99, EU:T:2002:19, 61. un 62. punkts, 2009. gada 4. marts, *Tirrenia di Navigazione* u.c./Komisija, T-265/04, T-292/04 un T-504/04, nav publicēts, EU:T:2009:48, 124. punkts, un 2010. gada 16. decembris, *Niederlande*/Komisija, T-231/06 un T-237/06, EU:T:2010:525, 187. punkts.

33 Skat., piemēram, spriedumus, 2005. gada 10. maijs, *Itālija*/Komisija, C-400/99, EU:C:2005:275, 65. un 66. punkts (par Padomes regulu), un 2010. gada 20. maijs, *Todaro Nunziatina & C.*, C-138/09, EU:C:2010:291, 28.–41. un 47. punkts. Skat. arī spriedumu, 2017. gada 25. oktobris, Komisija/Itālija, C-467/15 P, EU:C:2017:799, 37.–44. punkts.

kā valsts atbalsta “sardze” saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 7. panta 4. punktu var paredzēt konkrētus apstiprināšanas nosacījumus. Ja saskaņā ar apstiprināta atbalsta shēmu izmaksātais atbalsts neatbilst nosacījumiem, kuri ir minēti Komisijas lēmumā par šīs shēmas atļaušanu, izmaksātais atbalsts ir jāuzskata par jaunu atbalstu³⁴.

c) *Par nostāju*

57. Saskaņā ar pirmā prejudiciālā jautājuma trešo interpretāciju Tiesai ir jāatrisina jautājums, vai apstiprināta atbalsta shēmas ievērojama nodokļa ieņēmumu palielinājums ir šīs shēmas grozījums LESD 108. panta 3. punkta izpratnē, lai gan šī atbalsta likumā noteiktais pamats un regulējums nav mainījušies.

58. Prasītājas un Komisija uzskata, ka izskatāmajā lietā tas tā ir. Šo viedokli tās galvenokārt pamato ar Regulas Nr. 794/2004 4. panta 2. punkta a) apakšpunktu.

59. Savukārt trīs valdības, kas iestājušās lietā, pauž pretēju viedokli. Grieķijas un Itālijas valdības it īpaši pamatojas uz spriedumu *Namur-Les assurances*.

60. Piekritu šīm valdībām.

61. Kā iepriekš minēts, saistībā ar trešo interpretāciju Tiesai atbilde uz pirmo jautājumu ir jābalsta uz pieņēmumu, ka attiecīgie nodokļa ieņēmumi, tostarp to palielinājums, ir attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa. Šajos apstākļos pēc šīs shēmas paziņošanas Komisijai, pārbaudot attiecīgās atbalsta shēmas saderību ar iekšējo tirgu, ir jāņem vērā šie nodokļi³⁵.

62. Šķiet, Komisija šajā gadījumā tā ir rīkojusies.

63. Komisijas 2006. gada 22. marta lēmumā, ar kuru sākotnēji tika atļauta attiecīgā atbalsta shēma, būtībā tika noteikts, ka attiecīgais nodoklis un nodoklis par televīzijas pakalpojumiem būs balstīts uz apgrozījumu, savukārt nodoklis par kino biļetēm būs balstīts uz kino apmeklētību un reģistrēto ieejas biļešu skaitu³⁶. Komisija apstiprināja atbalsta shēmu, ņemot vērā Francijas iestāžu apņemšanos “turpināt veikt pielāgojumus, kas var būt vajadzīgi, lai ievērotu valsts atbalsta noteikumu kino un audiovizuālajiem darbiem attīstību pēc 2007. gada 30. jūnija”. Attiecībā uz apstiprināšanu tika izvirzīts nosacījums, ka ir jāiesniedz ikgadējs ziņojums par to, kā tiks īstenoti pasākumi³⁷.

64. Pēc šī lēmuma pieņemšanas Francijas iestādes paziņoja Komisijai par grozījumu attiecībā uz nodokli par televīzijas pakalpojumiem, saskaņā ar kuru tika gan palielināts ar nodokli apliekamo subjektu skaits, gan paplašināta nodokļa bāze. Saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem Komisija atļāva šo grozījumu ar savu 2007. gada 10. jūlija lēmumu (skat. iepriekš 9. punktu). Šajā lēmumā vislielākais ikgadējais attiecīgās atbalsta shēmas finansēšanas ieņēmumu palielinājums, ko laikposmā no

34 Skat. spriedumu, 1994. gada 5. oktobris, Itālija/Komisija, C-47/91, EU:C:1994:358, 26. punkts. Tomēr tas, vai konkrētais pasākums ir “pastāvoša atbalsta grozījums”, ne obligāti sakrīt ar to, vai konkrētais pasākums atbilst nosacījumiem, kurus Komisija ir paredzējusi apstiprinātā atbalsta shēmā. Lai gan pasākums, uz ko neattiecas pastāvoša atbalsta shēma, un pastāvoša atbalsta grozījums abi ir “jauns atbalsts”, pastāv atšķirība: pastāvoša atbalsta grozījums ietekmē šīs shēmas īpašības, savukārt atbalsts, uz ko neattiecas pastāvoša atbalsta shēma, ir vienkārši no tās nošķirts. Atšķirties var arī to ietekme (ja tāda ir) uz pastāvoša atbalsta shēmu. Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 25. oktobris, Komisija/Itālija, C-467/15 P, EU:C:2017:799, 47. punkts.

35 Šajā nozīmē skat. spriedumu *Régie Networks*, 113. punkts, un rīkojumu, 2012. gada 22. marts, Itālija/Komisija, C-200/11 P, nav publicēts, EU:C:2012:165, 27. punkts un tajā minētā judikatūra.

36 Skat. Komisijas 2006. gada 22. marta lēmumu, 24., 26. un 28. punkts.

37 Turpat, rezolutīvā daļā. Šajā tiesvedībā netiek apgalvots, ka Francijas iestādes nebūtu pienācīgi iesniegušas ikgadējo ziņojumu Komisijai.

2009. gada līdz 2011. gadam gūst šo grozījumu dēļ, tika novērtēts EUR 16,5 miljonu apmērā³⁸. Komisija secināja, ka “pastāvošā mehānisma grozījumi, kuru rezultātā palielinās budžets, nav pamats, lai Komisija mainītu savu argumentāciju par atbalsta saderību ar kopējo tirgu, kā tas ir noteikts 2006. gada 22. marta lēmumā”³⁹.

65. Tādēļ ir skaidrs, ka Komisija, vērtējot attiecīgās atbalsta shēmas saderību ar kopējo tirgu, ir ņēmusi vērā potenciālos šo trīs nodokļu ieņēmumus.

66. Vēlāk, laikposmā no 2007. līdz 2011. gadam, minēto ieņēmumu summa palielinājās par 46,3 % nodokļa par televīzijas pakalpojumiem ievērojamā ieņēmumu summas pieauguma dēļ. No EUR 362 miljoniem 2007. gadā tie pieauga līdz EUR 631 miljonam 2011. gadā, proti, aptuveni par EUR 67,2 miljoniem jeb vairāk nekā par 300 % gadā, salīdzinot ar visoptimistiskākajām aplēsēm. Vai šis vēlākais nodokļu ieņēmumu palielinājums ir ar Komisijas 2007. gada 10. jūlija lēmumu atļautās attiecīgās atbalsta shēmas grozījums?

67. Manuprāt, tā tas nav.

68. Acīmredzami šis palielinājums ir faktisko apstākļu izmaiņas, nevis attiecīgās atbalsta shēmas strukturāls grozījums, jo tās finansēšanā izmantotie nodokļi pēc tam nav tikuši grozīti. Iespējams, pat ievērojot šo palielinājumu, attiecīgā atbalsta shēma atbilst noteikumiem, kuri ir paredzēti Komisijas 2007. gada 10. jūlija lēmuma rezolūtivajā daļā. Katrā ziņā pastāvoša atbalsta grozījumus nevar novērtēt saskaņā ar atbalsta apjomu, vai it īpaši tā apmēru finansiālā nozīmē, ja atbalstu nodrošina saskaņā ar agrākiem likumā noteiktiem nosacījumiem, kuri paliek spēkā bez izmaiņām⁴⁰. Tādējādi šis palielinājums pats par sevi, lai cik liels tas arī nebūtu, nevar būt pastāvoša atbalsta grozījums.

69. Komisija iebilst, ka dalībvalstīm nevajadzētu vieglprātīgi attiekties pret to sniegtajām aplēsēm, turklāt šie dati nevar zaudēt visu juridisko iedarbību tikai tāpēc, ka tie ir aplēses.

70. Piekritu Komisijai, ka dalībvalstu iestādēm atbilstoši LES 4. panta 3. punktā paredzētajam lojālas sadarbības pienākumam ir jā rūpējas, lai to Komisijai iesniegtās aplēses būtu cik vien iespējams precīzas. Saskaņā ar LESD 258. pantu šī pienākuma neizpilde ir kaitējumu izraisošs notikums. Tomēr Komisija nevar balstīt savu viedokli uz aplēšu iespējamo saistošo ietekmi – Tiesa ir noteikusi, ka pēc definīcijas aplēses ietver neskaidrus elementus. Neprecīzas dalībvalsts aplēses faktiski nevar pat ietekmēt Komisijas lēmuma par valsts atbalsta apstiprināšanu spēkā esamību⁴¹.

71. Kā iepriekš minēts, tas tieši ir Komisijas pienākums, apsverot atbalsta shēmu, kuras finansēšanai izmanto ieņēmumus no nodokļa vai nodevas, kas ir tās neatņemama sastāvdaļa, ņemt vērā finansēšanas metodi, vērtējot šo shēmu. Šādā gadījumā saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 7. panta 4. punktu lēmuma rezolūtivajā daļā vai tā pielikumā Komisija var paredzēt nosacījumu par attiecīgās atbalsta shēmas finansējuma maksimālo apmēru, it īpaši, ja tai ir šaubas, ka var kļūt grūti kontrolēt izmaksātos atbalsta līdzekļus. Šāda nosacījuma neievērošana, iespējams, nozīmētu jaunu atbalstu.

72. Tomēr Komisija tā nerīkojās šajā gadījumā. Kā Francijas valdība būtībā bez iebildumiem apgalvo, nevienā no šiem atļaujas lēmumiem Komisija pat nepieprasīja uzraudzīt trīs nodokļu ieņēmumu attīstības gaitu.

38 2007. gada 10. jūlija lēmuma 9. punkts. Par grozījumu saturu skat. 5.–8. punktu.

39 2007. gada 10. jūlija lēmuma 20. punkts.

40 Spriedums *Namur-Les assurances du crédit*, 28. punkts. Šajās tiesību normās grozījums ir izdarīts tikai ar 2009. gada *Loi des finances* (Budžeta likums) 55. pantu, attiecībā uz kuru es piekritu iesniedzējtiesai, ka tas ir tīri formāla un administratīva rakstura; netiek apgalvots, ka būtu notikusi kāda cita valsts iejaukšanās, kurai būtu nozīme šajā tiesvedībā kopš Komisijas 2007. gada 10. jūlija lēmuma pieņemšanas.

41 Skat. spriedumu *Régie Networks*, 79.–86. punkts, kas attiecas uz vēlāku atbalsta shēmas finanšu resursu palielinājumu.

73. Ja, kā tas šķietami ir izskatāmā lietā, Komisija balsta savus lēmumus uz dalībvalsts sniegto informāciju, kas izrādās neprecīza, Komisijas rīcībā ir daži līdzekļi šīs situācijas atrisināšanai, piemēram, Regulas Nr. 659/1999 9. pantā paredzētās procedūras sākšana, lai atceltu minēto lēmumu. Pakārtoti, ja tā uzskata, ka attiecīgā atbalsta shēma vairs nav saderīga ar iekšējo tirgu, tā var ierosināt Francijas iestādēm veikt atbilstīgus pasākumus saskaņā ar atļautā atbalsta shēmu pastāvīgās vērtēšanas procedūru, kas ir paredzēta LESD 108. panta 1. un 2. punktā un Regulas Nr. 659/1999 V nodaļā. Tomēr nevar uzskatīt, ka ieņēmumu palielinājumu pašu par sevi varētu kvalificēt kā pastāvoša atbalsta grozījumu.

74. Visbeidzot, pretēji prasītājam un Komisijai es neuzskatu, ka to, vai pasākums ir pastāvoša atbalsta grozījums LESD 108. panta 3. punkta un Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta izpratnē, var vienkārši noteikt, noskaidrojot, vai ir bijis atļautas atbalsta shēmas budžeta palielinājums vairāk nekā par 20 % (turpmāk tekstā – “20 % noteikums”) saskaņā ar Regulas Nr. 794/2004 4. panta 2. punkta a) apakšpunktu. Lai šādu “budžeta palielinājumu” varētu kvalificēt kā pastāvoša atbalsta grozījumu, tam noteikti ir jāizriet no valsts iejaukšanās, ko Komisija nav atļāvusi. Izskatāmā lietā Komisija bija apstiprinājusi attiecīgās atbalsta shēmas finansēšanas metodi un strukturāli tā nav grozīta kopš apstiprināšanas brīža. Apstiprinot prasītāju un Komisijas atbalstīto pieeju, jēdzienam “valsts atbalsts” tiktu atņemta jēga, ja šis atbalsts varētu vienkārši rasties partenogēneses ceļā bez jebkādas valsts iejaukšanās. Ja to izvērstu līdz galam, tas nozīmētu, ka, ja atbalsta nominālais apmērs nemainās, tomēr tā patiesā vērtība vēlāk palielinās – piemēram, ja atbalsts tiek izmaksāts ārvalsts valūtā, kurai pēc tam tiek veikta vērtības pārvērtēšana – var rasties “pastāvoša atbalsta grozījums”. Tomēr šāda grozījuma un attiecīgi atbalsta esamība nav atkarīga tikai no pašreizējās ekonomiskās situācijas. Katrā ziņā minētās regulas mērķis ir noteikt formālas praktiskas prasības, kas ir saistītas ar paziņojumiem par valsts atbalstu, nevis mainīt pamatnoteikumus par “valsts atbalsta” jēdzienu.

75. Nolēmumi, ko Komisija min sava viedokļa pamatojumam, neliek man uzskatīt citādi. Taču Komisija kļūdaini interpretē šos nolēmumus.

76. Spriedumā *Todaro Nunziatina & C*⁴² Tiesa savu konstatējumu par jaunu atbalstu balstīja *gan uz* budžeta palielinājumu, kurš piešķirts aplūkojamajai atbalsta shēmai, šajā gadījumā lielāku par 50 %, ja netiek izpildīts atļaujas lēmumā paredzētais nosacījums, *gan uz* tā laikposma pagarinājumu par diviem gadiem, kurā ir piemērojami šīs shēmas piešķiršanas nosacījumi. Spriedumā Itālija/Komisija⁴³ Itālijas valdība paziņoja Komisijai par saviem nodomiem piešķirt atbalsta shēmas, kuru tā bija iepriekš apstiprinājusi, budžetā papildu EUR 10 miljonus (kas atbilst 100 % atbalsta shēmas līdzekļu). Tādēļ šī valdība pozitīvi vēlējās iejaukties un ieguldīt vairāk, nekā sākotnēji tika atļauts: acīmredzami tas nozīmēja jaunu atbalstu. Lai kā arī būtu, neviens no šiem nolēmumiem neattiecas uz jautājumiem, kuri Tiesai ir jāizskata šajā lietā, proti, vai konkrēts nodoklis ir atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa un vai pastāvoša atbalsta shēmas finansēšanā izmantoto nodokļa ieņēmumu ievērojams palielinājums ir šīs shēmas grozījums, ja pati shēma paliek nemainīga.

77. Tādējādi, kā arī neraugoties uz to, ka šajā situācijā ir grūti saskatīt saikni starp šiem trim nodokļiem un attiecīgo atbalsta shēmu, ierosinu Tiesai uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildēt šādi:

- atbalsta shēmas finansēšanai paredzētais nodokļa ieņēmumu palielinājums neietilpst LESD noteikumu par valsts atbalstu piemērošanas jomā, ja šim nodoklim, lai arī to var piešķirt atbalsta shēmas finansēšanai, nav tiešas ietekmes uz izmaksātajām atbalsta naudas summām. Pamatlietā tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai;

⁴² Spriedums, 2010. gada 20. maijs, *Todaro Nunziatina & C.*, C-138/09, EU:C:2010:291, 47. punkts. Skat. arī spriedumu, 2017. gada 25. oktobris, Komisija/Itālija, C-467/15 P, EU:C:2017:799, 48. punkts, saskaņā ar kuru maksājuma atlikšana nevar tikt kvalificēta kā atbalsta shēmas sākotnējā budžeta palielinājums Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punkta izpratnē.

⁴³ Rikojums, 2012. gada 22. marts, Itālija/Komisija, C-200/11 P, nav publicēts, EU:C:2012:165, 28.–31. punkts.

- LESD 108. panta 3. punkts un Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja nosacījumi par atbalsta shēmu paliek nemainīgi, atbalsta shēmas finansēšanai izmantotā nodokļa, kas ir tās neatņemama sastāvdaļa un ko Komisija ir apstiprinājusi, ieņēmumu ievērojamais palielinājums salīdzinājumā ar aplēsēm, kuras norādītas, paziņojot šo shēmu, nav šīs shēmas grozījums, kas rada pienākumu paziņot par pasākumu un nesākt to īstenot saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu, ja Komisija, apstiprinot šo shēmu, nav izvirzījusi nosacījumu par šī nodokļa ieņēmumu iespējamajiem maksimālajiem apmēriem vai katrā ziņā ja šie ieņēmumi nepārsniedz šo paredzēto robežvērtību.

C. Par otrā jautājuma a) daļu

78. Ar sava otrā jautājuma a) daļu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, kādā veidā pirmajā jautājumā aprakstītajos apstākļos ir jāpiemēro Regulas Nr. 794/2004 4. pants, it īpaši ņemot vērā LESD 108. panta 3. punktā paredzēto dalībvalstu pienākumu paziņot par atbalsta shēmām, pirms sāk tās īstenot.

79. Šim jautājumam, kas izriet no pirmā jautājuma, nebūtu jēgas, ja Tiesa uz pirmo prejudiciālo jautājumu atbildētu tādējādi, kā to ierosināju. Tomēr, ja par pirmo jautājumu Tiesai ir pretējs viedoklis, mani secinājumi ir šādi.

80. Ja apstiprinātā atbalsta shēmā tiek izdarīts grozījums, kas ir ievērojams ieņēmumu palielinājums salīdzinājumā ar sākotnēji paziņotajām aplēsēm, vienīgais iespējamais scenārijs ir, kā būtībā Komisija to apgalvo, ka LESD 108. panta 3. punktā paredzētais paziņošanas pienākums rastos vēlākais tad, kad attiecīgajai dalībvalstij kļuva zināms vai vajadzēja kļūt zināmam, ka attiecīgā nodokļa ieņēmumi acīmredzami nesakrīt ar Komisijai paziņotajām aplēsēm.

81. Tomēr, protams, atļauja attiecīgajai dalībvalstij neveikt paziņošanu līdz brīdim, kad tai kļuva zināms vai vajadzēja kļūt zināmam par ievērojamu ieņēmumu palielinājumu salīdzinājumā ar Komisijai paziņotajām aplēsēm, īsti nesader ar pašu iepriekšējās paziņošanas jēdzienu. Piebildīšu, ka prasītāju ierosinātā LESD 108. panta 3. punkta interpretācija, ka Komisija ir vienkārši jāinformē “laikus”, ir kļūdaina: LESD 108. panta 3. punktā ir nepārprotami paredzēts, ka “attiecīgā dalībvalsts nesāk īstenot pašas ierosinātos pasākumus, kamēr šī procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu”. Tas nozīmē, ka jaunu atbalstu, kas ir vai nu sākotnējs pasākums, vai pastāvošā atbalsta grozījums, nevar sākt īstenot, kamēr Komisija to nav apstiprinājusi. Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punktā nav paredzēts nošķirums attiecībā uz to, vai “ierosinātais pasākums” ir sākotnējs pasākums vai tā grozījums, un tādēļ šis nošķirums ir mākslīgs⁴⁴.

82. Turklāt, padarot paziņošanas brīdi atkarīgu no attiecīgās dalībvalsts apzināšanās, vienādojums tiek papildināts ar subjektīvu elementu, neraugoties uz apstākli, ka LESD 107. panta 1. punktā saistībā ar konkrēto valsts ieviešanu jēdziens “valsts atbalsts” ir definēts objektīvi⁴⁵. Nenoliedzami tas tā ir arī attiecībā uz brīdi, kad nodokļa ieņēmumu palielinājums kļūst “ievērojams”.

83. Faktiski iepriekšējos punktos minētais tikai apstiprina ideju, ka, ja runa ir par nodokļa ieņēmumu, no kuriem tiek finansēta atļauta atbalsta shēma, ievērojamu palielinājumu salīdzinājumā ar paziņotajām aplēsēm, iepriekšējās paziņošanas pienākumam nav jēgas. Tāpēc, lai gan varu kļūdīties, es uzskatītu, ka ar LESD 108. panta 3. punktā paredzēto iepriekšējās paziņošanas pienākumu drīzāk tiek atbalstīta ideja, ka šāds palielinājums nav notikums, par ko būtu jāpaziņo.

⁴⁴ Šajā ziņā Tiesa ir īpaši piesardzīga, lai neatņemtu LESD 108. panta 3. punktam tā iedarbību; skat., piemēram, spriedumu, 2003. gada 21. oktobris, *van Calster* u.c., C-261/01 un C-262/01, EU:C:2003:571, 60. un 63. punkts.

⁴⁵ Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2008. gada 22. decembris, *British Aggregates*/Komisija, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 85. punkts un tajā minētā judikatūra.

D. Par otrā jautājuma b) un c) daļu

84. Ar otrā jautājuma b) un c) daļu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 794/2004 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētais 20 % noteikums ir jāaprēķina, balstoties uz vispārīgi atbalsta shēmai piešķirtajiem līdzekļiem vai arī uz faktiski saņēmējiem piešķirtajiem izdevumiem, izņemot summas, kas ir paturētas rezervē vai kas ir iemaksātas valstij (otrā jautājuma b) daļa). Ja šī robežvērtība ir jāaprēķina, balstoties uz atbalsta shēmai piešķirtajiem līdzekļiem, iesniedzējtiesa jautā (otrā jautājuma c) daļa), vai vērtējums ir jāveic, salīdzinot Komisijas lēmumā atļautā atbalsta maksimālo apmēru ar kopējo budžetu, kas pēc tam izlietots visiem dažādajiem apstiprinātajiem atbalsta pasākumiem, vai arī salīdzinot maksimālos apmērus, kuri ir paziņoti saistībā ar katru Komisijas lēmumā identificēto atbalsta veidu, ar tās iestādes budžeta pozīciju, kas piešķir atbalsta līdzekļus.

85. Šie jautājumi vairāk ir tehniska rakstura. Tāpat kā attiecībā uz otrā jautājuma a) daļu, šķiet, atbilde uz otrā jautājuma b) un c) daļu ir vajadzīga tikai tiktāl, ciktāl trīs nodokļi ir attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa un ievērojams nodokļa ieņēmumu palielinājums ir apstiprināta atbalsta režīma grozījums, kas līdz ar to ir pamats, lai dalībvalsts paziņotu Komisijai par šo grozījumu. Ja Tiesa uzskatītu, ka tas tā ir, es īsumā piedāvāšu šādu viedokli.

86. Par *otrā jautājuma b) daļā* minēto aspektu jāsaka, lai gan, formāli runājot, tas attiecas uz Regulas Nr. 794/2004 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto 20 % noteikumu, vēlreiz būtu lietderīgi izvērtēt LESD 108. panta 3. punkta trešo teikumu. Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka attiecīgā dalībvalsts nedrīkst sākt īstenot plānotos pasākumus, kamēr formālas izmeklēšanas procedūra nav beigusies ar galīgo lēmumu. Ņemot vērā pieņēmumu, uz kuru Tiesai ir jābalsta atbilde, proti, ka trīs nodokļi ir attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa, šis aizliegums sākt īstenot atbalsta pasākumu ir jāattiecinā ne tikai uz līdzekļiem, kuri faktiski izmaksāti saņēmējiem saskaņā ar šo minēto shēmu, bet arī uz tādu sākotnēju posmu kā to ieņēmumu iekasēšana, kurus izmanto shēmas finansēšanai. Tādēļ, tā kā apstiprināta atbalsta shēma tiek finansēta no nodokļa, kas ir šīs shēmas neatņemama sastāvdaļa, notikums, par kuru ir jāpaziņo, attiecas ne tikai uz faktiskajiem šīs shēmas izdevumiem, bet arī līdzekļu iegūšanu, lai šo shēmu finansētu.

87. Proti, ja parastos apstākļos, lai izvairītos no nodokļu nomaksas, uzņēmumi nedrīkst pamatoties uz valsts atbalsta noteikumiem, šajā gadījumā būtiski ir apstākļi, kuros trīs nodokļi kā attiecīgās atbalsta shēmas neatņemama sastāvdaļa, ir tiešs šīs shēmas finansējuma pamats. Šādā izpratnē konkurences kropļošana, ko cenšas novērst ar valsts atbalsta noteikumiem, notiek ne tikai brīdī, kad attiecīgās atbalsta shēmas saņēmējiem tiek piešķirti atbalsta līdzekļi, bet jau iekasējot šos nodokļus no uzņēmumiem, kuriem ir jāmaksā šis nodoklis, ja iekasētais nodoklis nepaliek valsts kasē⁴⁶. Šajā ziņā nav nozīmes apstāklim, ka atbalsta saņēmēji varētu nebūt prasītāju konkurenti⁴⁷. Vērā ir jāņem vienīgi apstākļi, ka nodokļu maksātājam ir jāmaksā nodoklis, kas ir tāda pasākuma neatņemama sastāvdaļa, kurš tiek īstenots, pārkāpjot LESD 108. panta 3. punktu⁴⁸.

88. Tādējādi, aprēķinot, vai Regulas Nr. 794/2004 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētā robežvērtība ir pārsniegta, ir jāņem vērā naudas summas, ko CNC paturēja rezervē vai kas bija iemaksātas Francijas valstij.

46 Citu viedokli skat. ģenerālvokātes K. Štiksas-Haklas [*Ch. Stix-Hackl*] secinājumos lietā *Enirisorse*, no C-34/01 līdz C-38/01, EU:C:2002:643, 172. punkts.

47 Šajā nozīmē skat. spriedumus, *Régie Networks*, 91.–93. punkts, un 2011. gada 28. jūlijs, *Mediaset*/Komisija, C-403/10 P, nav publicēts, EU:C:2011:533, 81. punkts.

48 Skat. spriedumu, 2005. gada 13. janvāris, *Streekgewest*, C-174/02, EU:C:2005:10, 19. punkts.

89. Visbeidzot, runājot par *otrā jautājuma c) daļā* minēto aspektu, šis jautājums ir balstīts uz ideju, ka Regulas Nr. 794/2004 4. panta 2. punkta a) apakšpunktā minētais jēdziens “budžets” attiecas uz faktiskajiem izdevumiem, nevis gūtajiem ieņēmumiem. Ja Tiesa uzskatītu, ka tas tā ir, iesniedzējtiesa jautā, vai, vērtējot, vai 20 % robežvērtība ir pārsniegta, Komisijas apstiprinātā atbalsta kopējais maksimālais apmērs ir jāsalīdzina ar kopējo budžetu, ko visam atbalstam ir paredzējusi iestāde, kura piešķir atbalsta līdzekļus, vai arī maksimālie apmēri, kas ir minēti saistībā ar katru Komisijas lēmumā uzskaitīto atbalsta apakšgrupu, ir jāsalīdzina ar šīs iestādes budžeta pozīciju.

90. Mana atbilde būtu “abējādi”.

91. Ja Komisija atļauj atbalsta shēmu, pamatojoties uz dalībvalsts ierosināto maksimālo apmēru, šis ierosinātais atbalsta maksimālais apmērs ir daļa no paziņošanas, kuru ņemot vērā, ir jāsaprot šī atļauja⁴⁹. Ja paziņotais maksimālais apmērs, ko Komisija ir apstiprinājusi, ietver gan (augstākas) horizontālas atbalsta robežas, gan vairākas (zemākas) vertikālas atbalsta robežas, parasti attiecīgajai dalībvalstij ir jāievēro visu šo maksimālo apmēru robežas. Protams, Komisija kā apstiprināšanas priekšnoteikumu var paredzēt, ka attiecīgajai dalībvalstij ir jāveic atkārtota paziņošana gadījumā, ja maksimālais apmērs ir pārsniegts.

92. Manuprāt, tas pats attiecas uz 20 % noteikumu.

93. Ja konkrētais atbalsta maksimālais apmērs ir noteikts lēmumā, ar kuru tiek atļauta atbalsta shēma, jautājums par to, vai budžeta palielinājums ir tāds, par ko ir jāpaziņo, nevar būt atkarīgs tikai no kopējā apstiprinātā atbalsta apmēra salīdzinājumā ar kopējo tās iestādes budžetu, kura piešķir atbalsta līdzekļus. Pretējā gadījumā dalībvalstis varētu gribēt izvairīties no konkrētā atbalsta maksimālā apmēra, kuru tās pašas ir paziņojušas.

94. Apstākļi, ka konkrēto (vertikālo) robežu pārsniegšana parasti nozīmētu mazākas izmaksātā atbalsta summas un līdz ar to būtiskāk samazinātu atbalsta intensitāti nekā kopējās (horizontālās) robežvērtības pārsniegšana, attiecas uz atbalsta shēmas grozījuma saderības vērtējumu, nevis (pastāvoša) atbalsta (grozījuma) esamību.

95. Līdz ar to, ja Tiesa nolems sniegt atbildi, ierosinu uz *otrā jautājuma c) daļu* atbildēt tā, ka Regulas Nr. 794/2004 4. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, vērtējot, vai šajā tiesību normā paredzētā 20 % robežvērtība ir pārsniegta, Komisijas lēmumā par atbalsta apstiprināšanu minētais kopējais maksimālais apmērs ir jāsalīdzina ar kopējo budžetu, ko visam atbalstam ir paredzējusi iestāde, kura piešķir atbalsta līdzekļus, un maksimālie apmēri, kas ir minēti saistībā ar katru norādītajā lēmumā uzskaitīto atbalsta apakšgrupu, ir jāsalīdzina ar šīs iestādes budžeta pozīciju.

E. Par prasību ierobežot sprieduma iedarbību laikā

96. Francijas valdība lūdz Tiesai ierobežot sprieduma iedarbību laikā, ja Tiesa noteiktu, ka attiecīgajai atbalsta shēmai piešķirto trīs nodokļu ieņēmumu palielinājums par 20 %, salīdzinot ar Komisijas 2007. gada 10. jūlija lēmumā minētajām aplēsēm, ir būtisks šīs atbalsta shēmas grozījums, par ko ir bijis jāpaziņo Komisijai.

97. Ja Tiesa piekrit manai ierosinātajai nostājai, šim jautājumam nav nozīmes. Tomēr īsumā izklāstīšu savu viedokli.

⁴⁹ Šajā nozīmē skat. rikožumu, 2012. gada 22. marts, Itālija/Komisija, C-200/11 P, nav publicēts, EU:C:2012:165, 27. punkts un tajā minētā judikatūra.

98. Tiesa tikai visai liela izņēmuma gadījumā ierobežo sprieduma iedarbību laikā. Lai varētu pieņemt lēmumu par šādu ierobežojumu, ir jāievēro divi pamata nosacījumi, proti, labas ticības esamība ieinteresēto personu vidū un būtisku traucējumu rašanās risks⁵⁰.

99. Šajā ziņā Francijas valdība apgalvo, ka, pirmkārt, Francijas iestādes par attiecīgās atbalsta shēmas grozījumiem nav paziņojušas objektīvās un lielās neskaidrības dēļ par savu paziņošanas pienākuma apjomu, ko lielā mērā veicināja arī Komisija. Otrkārt, Francijas valdība norāda uz neskaitāmām juridiskajām attiecībām, kuru iedarbība ir jau beigusies agrāk un kas labā ticībā ir nodibinātas starp Francijas iestādēm un attiecīgajiem nodokļu maksātājiem, no kuriem liela daļa ir dažādi uzņēmēji, no vienas puses, un attiecīgās atbalsta shēmas saņēmējiem, kam laikā no 2006. gada līdz 2011. gadam ir izmaksāts atbalsts EUR 2 101 267 000 miljardu apmērā, no otras puses.

100. Spriedumā *Régie Networks*⁵¹, kas arī attiecās uz Francijas vietējo radio staciju atbalsta shēmu, Tiesa ierobežoja attiecīgā Komisijas lēmuma spēkā neesamības sekas. Tomēr Tiesas vērtējums daļēji bija pamatots ar apsvērumiem, kas ir saistīti Komisijas ekskluzīvajām pilnvarām lemt par valsts atbalsta apstiprināšanu un Tiesas kompetenci atzīt par spēkā neesošiem šādus lēmumus.

101. Es piekřītu Francijas valdībai, ka pamatlieta liecina par ievērojamu tiesisko nenoteiktību attiecībā uz jēdziena “pastāvoša atbalsta grozījumi” interpretāciju un ka nekas neliecina, ka Francijas iestādes vai atbalsta shēmas saņēmēji ir rīkojušies ļaunprātīgi, ņemot vērā to, ka Komisija līdz šim nav apstrīdējusi attiecīgo palielinājumu. Tomēr šo valdības lūgumu neuzskatu par atzinīgi vērtējamu.

102. Proti, pirmkārt, attiecībā uz būtisku traucējumu rašanās risku pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka finanšu sekas, kas dalībvalstij varētu izrietēt no sprieduma prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, pašas par sevi neattaisno šī sprieduma spēka ierobežošanu laikā⁵². Katrā ziņā Francijas valdība nav paskaidrojusi, kādā veidā attiecīgā atbalsta atmaksāšana nodarītu būtisku kaitējumu.

103. Otrkārt, spriedumā *Schulz* un *Egbringhoff*⁵³ Tiesa neuzskatīja, ka tādu juridisko saišu apstrīdēšana, kuru sekas ir beigušās, ar atpakaļejošu spēku sagrautu visu Vācijas elektroenerģijas un gāzes piegādes sektoru un ka tādējādi ir konstatēts būtisku traucējumu rašanās risks. Tādēļ *a fortiori* šāds risks neizriet arī šajā gadījumā.

104. Šajos apstākļos iesaku noraidīt lūgumu ierobežot Tiesas nolēmuma iedarbību laikā.

IV. Secinājumi

105. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Conseil d'État* (Valsts padome, Francija) prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- atbalsta shēmas finansēšanai paredzētais nodokļa ieņēmumu palielinājums neietilpst LESD noteikumu par valsts atbalstu piemērošanas jomā, ja šim nodoklim, lai arī to var piešķirt atbalsta shēmas finansēšanai, nav tiešas ietekmes uz izmaksātajām atbalsta naudas summām. Pamatlietā tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai;
- LESD 108. panta 3. punkts un Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai, 1. panta c) punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ja nosacījumi par atbalsta shēmu paliek nemainīgi, atbalsta shēmas finansēšanai izmantotā nodokļa, kas ir tās neatņemama sastāvdaļa un ko Komisija ir apstiprinājusi,

50 Spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère! u.c.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 39. un 40. punkts un tajos minētā judikatūra.

51 Spriedums *Régie Networks*, 118.–127. punkts.

52 Spriedums, 2013. gada 19. decembris, *Association Vent De Colère u.c.*, C-262/12, EU:C:2013:851, 42. punkts un tajā minētā judikatūra.

53 Spriedums, 2014. gada 23. oktobris, C-359/11 un C-400/11, EU:C:2014:2317, 60.–62. punkts.

ieņēmumu ievērojamais palielinājums salīdzinājumā ar aplēsēm, kuras norādītas, paziņojot šo shēmu, nav šīs shēmas grozījums, kas rada pienākumu paziņot par pasākumu un nesākt to īstenot saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu, ja Komisija, apstiprinot šo shēmu, nav izvirzījusi nosacījumu par šī nodokļa ieņēmumu iespējamajiem maksimālajiem apmēriem vai katrā ziņā ja šie ieņēmumi nepārsniedz šo paredzēto robežvērtību.